

अहंकारेण कृतो हि सित आत्मा यया सा त्रमा आत्मयेति स मासांतो ब्रू ॥ ३६ ॥ बहुधानेकदेहाकारं ॥ ३७ ॥ ममत्वमिति अपेत्य अपस्त्य प्रत्यक्मावण्येन ह मां प्रकृतित्यक्तेत्यर्थः निरामयं निर्द्वंद्वं परमात्मानं ॥ ३८ ॥ अनेन निरामयेण सम्यं ऐक्यं अचेतया ज्ञया अनेन सहैकत्वं क्षेमं न त्वनमा सहैकत्वं ॥ ३९ ॥ परमस्य षड्विंशस्य संबोधात् क्षरत्वं का अक्षरत्वं नियच्छेत् अक्षर एव भवेत् ब्रह्मभावं जसादित्यर्थः कः

यो नीषु वर्तमानेन नष्टसंज्ञेन चेतसा ॥ नममात्रानया कार्यमहंकाररुतात्मया ॥ ३६ ॥ आत्मानं बहुधा कृत्वा येयं भूयो युनक्ति मां ॥ इदानीमेष बुद्धोऽस्मि निर्ममो निरहंरुतः ॥ ३७ ॥ ममत्वमनयानित्यमहंकाररुतात्मकं ॥ अपेत्याह मिमां हित्वासंश्रयिष्ये निरामयं ॥ ३८ ॥ अनेन साम्यं यास्यामि नानया ह मचेतया ॥ क्षेमं मम सहानेन नैकत्वमनया सह ॥ ३९ ॥ एवं परमसंबोधात्पंचविंशोऽनुबुद्धवान् ॥ अक्षरत्वं नियच्छेत् तत्काक्षरमनामयं ॥ ४० ॥ अव्यक्तं व्यक्तधर्माणं सगुणं निगुणं तथा ॥ निर्गुणं प्रथमं दृष्ट्वा तादृशं भवति मैथिल ॥ ४१ ॥ अक्षरक्षरयोरेतदुक्तं तव निदर्शनं ॥ मये ह ज्ञानसंपन्नं यथा श्रुतिनिदर्शनात् ॥ ४२ ॥ निःसंदिग्धं च सूक्ष्मं च विबुद्धं विमलं यथा ॥ प्रवक्ष्यामि तु ते भूयस्तन्निबोध यथा श्रुतं ॥ ४३ ॥ सांख्ययोगौ मया प्रोक्तौ शास्त्रद्वयनिदर्शनात् ॥ यदेव शास्त्रं सांख्योक्तं योगदर्शनमेव तत् ॥ ४४ ॥ प्रबोधनकरं ज्ञानं सांख्यानां मवनीपते ॥ विस्पष्टं प्रोच्यते तत्र शिष्याणां हितकाम्यया ॥ ४५ ॥

यः पंचविंशः निरामयं अनुबुद्धवान् ॥ ४० ॥ प्रथमं अव्यक्तस्याप्यादि तादृक् निर्गुणः प्रथमश्च भवति निर्गुणत्वादेव व्यावर्तकधर्माभावात् ब्रह्मैव भवतीत्यर्थः ॥ ४१ ॥ निदर्शनं अनुभवः यथा श्रुतिश्रुतिमनति कस्य निदर्शनादनुभवत् ॥ ४२ ॥ विबुद्धं विशिष्टं ज्ञानं विमलं निर्दोषं ॥ ४३ ॥ सांख्येति शमादिभिर्द्वैतादर्शनमोक्षदमित्यस्यार्थस्योभयत्र साम्यात् साधमानुभवकलैः सांख्ययोगयोरैक्यमित्यर्थः ॥ ४४ ॥ किमंशेन तर्हितयोर्भेद इत्याशंक्याह प्रबोधनेत्यादिना अत्रायमर्थः सांख्ये हिलवणोदकन्यायेन कार्यस्य कारणे प्रविलापनमिति क्रमेण अध्यायादौ निरूपितविद्यापदेन निर्विशेषप्रत्यक्षापेणावस्थानं युक्तिपूर्वकमुपपादितं ॥ ४५ ॥